

*Dom var flera som
höll fast mig...
mamma var med.
Sen skar dom.*

Välkommen till ett seminarium om

Könsstämpning av flickor och kvinnor

Vi tar fram och förmedlar **kunskap** om unga och det civila samhällets villkor och utveckling.

Som en av regeringens **hbtqi-strategiska** myndigheter arbetar vi för **alla** ungas rättigheter och möjligheter.

Program

8.30	Inledning
8.40	Min erfarenhet av könsstympning
8.50	Kvinnlig könsstympning - långsiktiga konsekvenser
9.35	Paus
9.50	Bemöta, samtala och hänvisa rätt
10.35	Hur kan civilsamhället ge stöd?
10.40	Paus
10.50	Goda exempel och stöd för samtal
11.10	Nationellt stöd
11.25	Avslutning

Kvinnlig könsstympling

Cecilia Berger

MD, PhD. Bitr överläkare

Amelmottagningen

VO Kvinnosjukvård/Förlossning

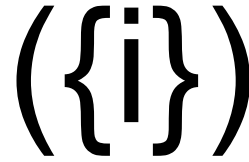
Södersjukhuset

SÖS

SÖDERSJUKHUSET

Amelmottagningen

- Sedan 2003
- > 2000 patienter
- Ej remisskrav
- Bedömning, information
- Medicinsk/kirurgisk behandling
- Stödjande samtal
- Barnmorska/uroterapeut
- Intyg, ”könsstymningspass”

Cecilia Berger

WHO

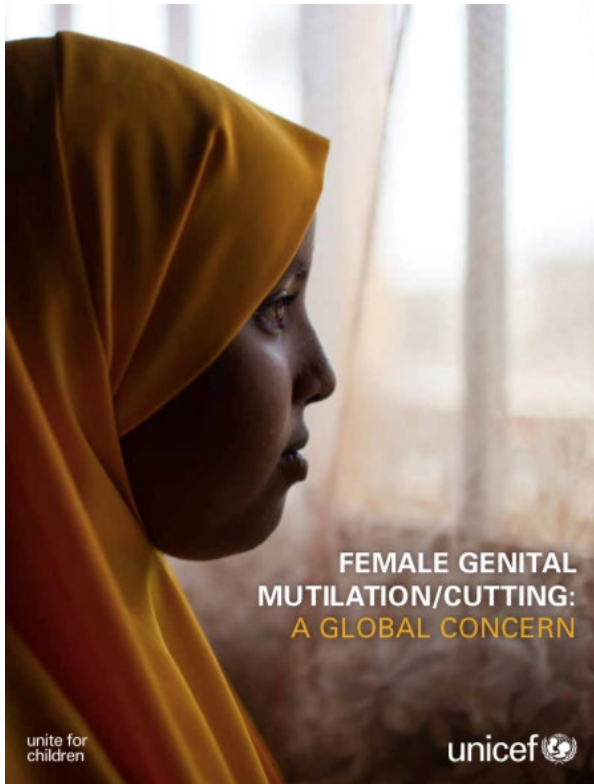
Female genital mutilation (FGM) comprises all procedures involving **partial or total removal of the external female genitalia or other injury to the female genital organs for non-medical reasons.**

It has no health benefits and harms girls and women in many ways.

FGM

Female genital cutting (FGC)
Circumcision

Cecilia Berger

Kvinnlig könsstympning

Omskärelse

Är du kvinna och omskuren?

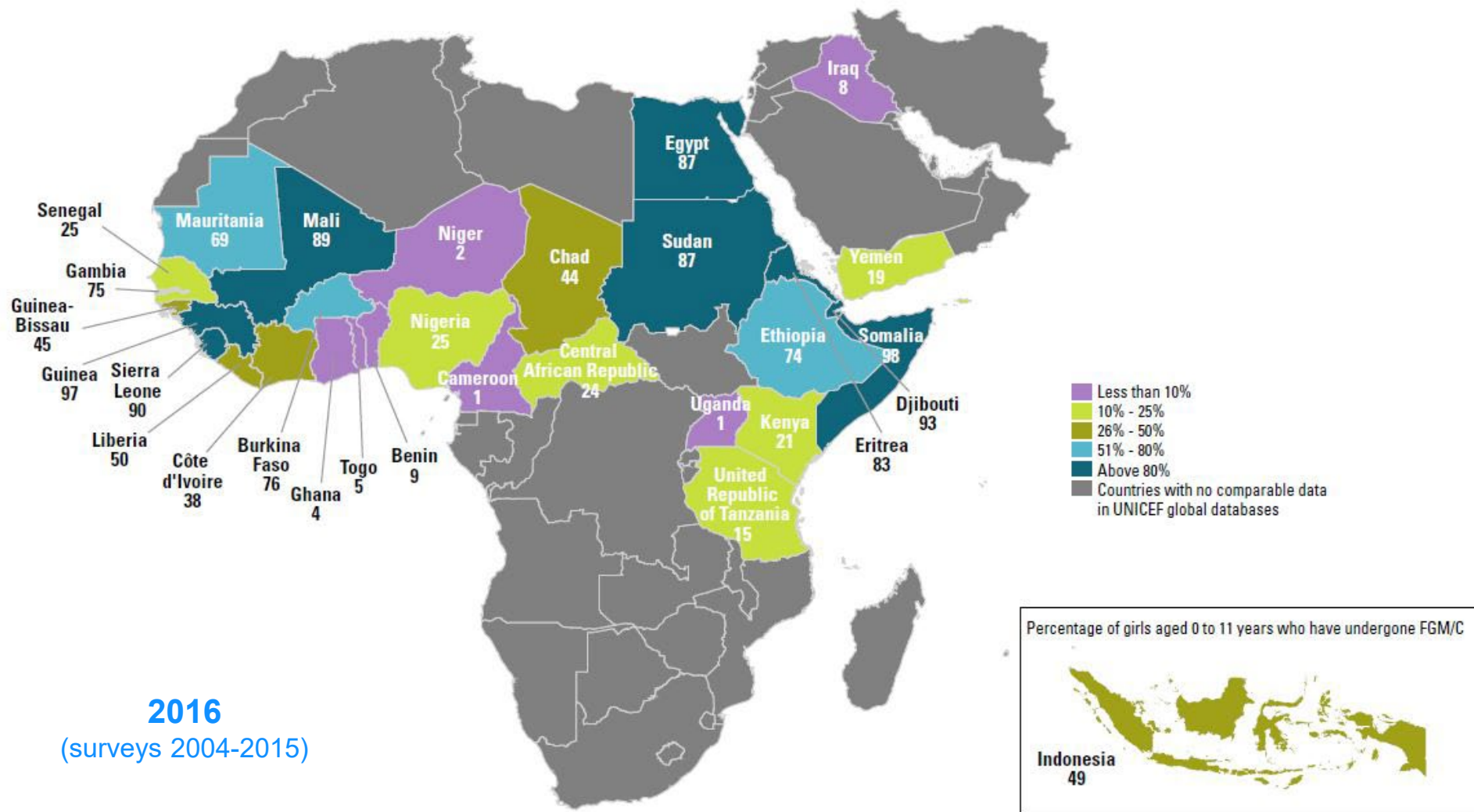
Har du problem i underlivet som du tror beror på omskärelsen?
På Kvinnokliniken, Södersjukhuset, finns Amelmtagningen för dig med sådana problem.

Du kan själv beställa tid på 08-616 27 00 varje förmiddag.
Säg då att du är omskuren. Remiss behövs inte.

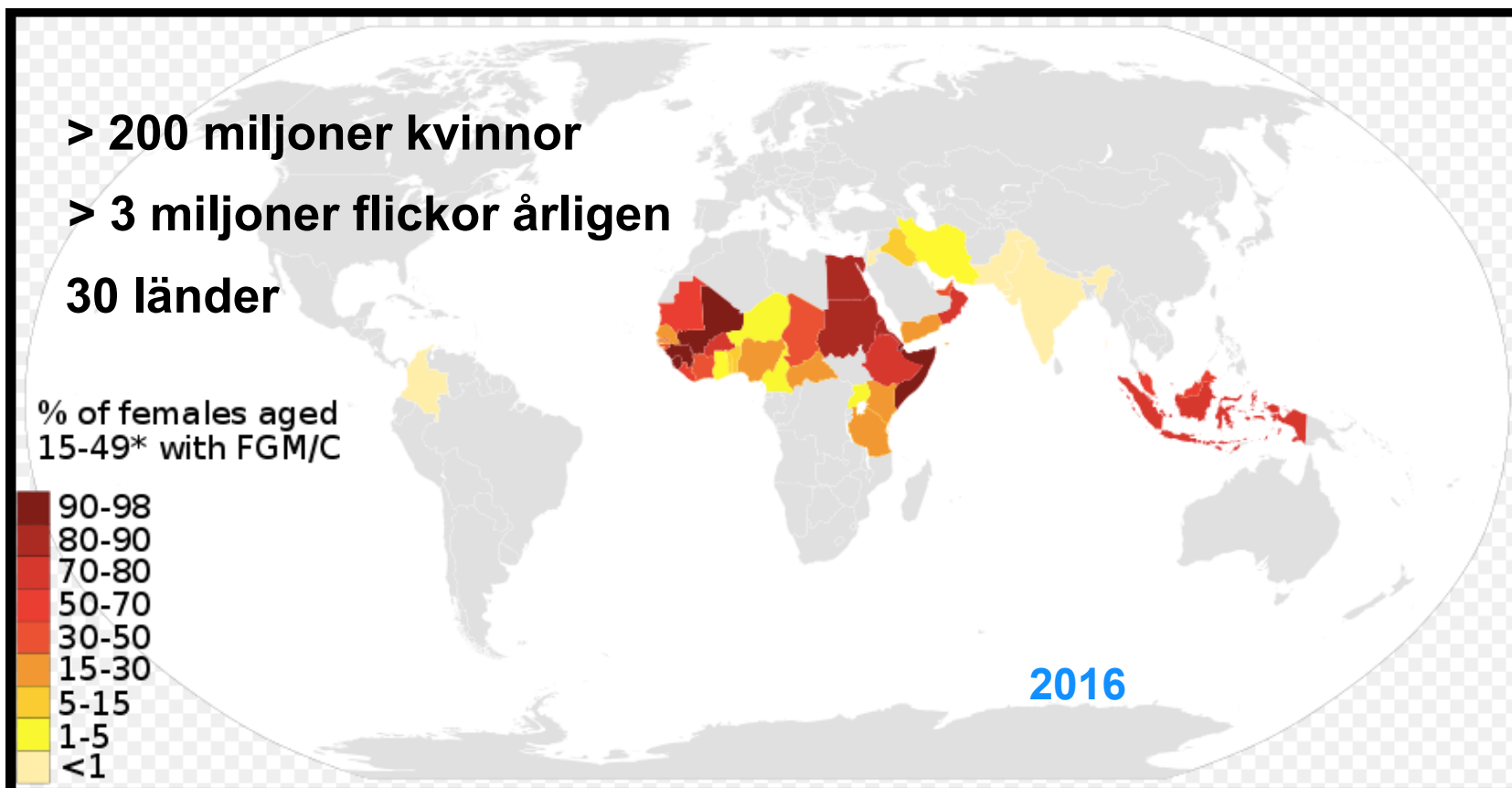
<p>[Somaliska] Ma tahay qof dumar oo la soo guday? Ma jiraan dhibaatooyin xagga xubnaha dhalimada oo aad u maleegaysi in gudniinku sabab u yahay? Qaybta haweenka ee isbitaalaka Södersjukhuset waxaa ka furan qaabihadda Amel oo loogu talagalay dadka adigoo kale ah oo qaba dhibaatooyin noocasa ah. Waxaad waafi ka gabaan kartaa telefoonka 08-6162700 maalin walba gelinka dambe. Markaas u sheeg maad guddam tahay. Looma baahna in dhakhtar ku soo diray. Qaybta haweenka ee isbitaalaka Södersjukhuset, telefoonka 08-6162700 maalin walba gelinka dambe.</p>	<p>[Iigrinska] Är du kvinna och omskuren? Har du problem i underlivet som du tror beror på omskärelsen? På Kvinnokliniken, Södersjukhuset, finns Amelmtagningen för dig med sådana problem. Du kan själv beställa tid på 08-616 27 00 varje förmiddag. Säg då att du är omskuren. Remiss behövs inte.</p>
<p>[amarinija] Ma tahay qof dumar oo la soo guday? Ma jiraan dhibaatooyin xagga xubnaha dhalimada oo aad u maleegaysi in gudniinku sabab u yahay? Qaybta haweenka ee isbitaalaka Södersjukhuset waxaa ka furan qaabihadda Amel oo loogu talagalay dadka adigoo kale ah oo qaba dhibaatooyin noocasa ah. Waxaad waafi ka gabaan kartaa telefoonka 08-6162700 maalin walba gelinka dambe. Markaas u sheeg maad guddam tahay. Looma baahna in dhakhtar ku soo diray. Qaybta haweenka ee isbitaalaka Södersjukhuset, telefoonka 08-6162700 maalin walba gelinka dambe.</p>	<p>[arabiska] هل أنت امرأة ومكشورة؟ هل لديك مشاكل في الرحم وتظنين أنها بسبب الختان؟ في العيادة النسوية في مستشفى سؤدرسجوكهوسيت يوجد مركز استشارة أميل لمن لديها هذا النوع من المشاكل. تستطيعي أن تحجزي موعد بنفسك على هاتف رقم 08-6162700 كل يوم قبل الظهر. الخبرنا ونحنيا نملك معلومات لا يحتاج الأمر في إحداهنا. العيادة النسوية في مستشفى سؤدرسجوكهوسيت، رقم هاتفنا 08-6162700 كل يوم قبل الظهر.</p>

Amelmtagningen, Kvinnokliniken
Södersjukhuset, Stockholm
Tel. 08-616 27 00, varje förmiddag.

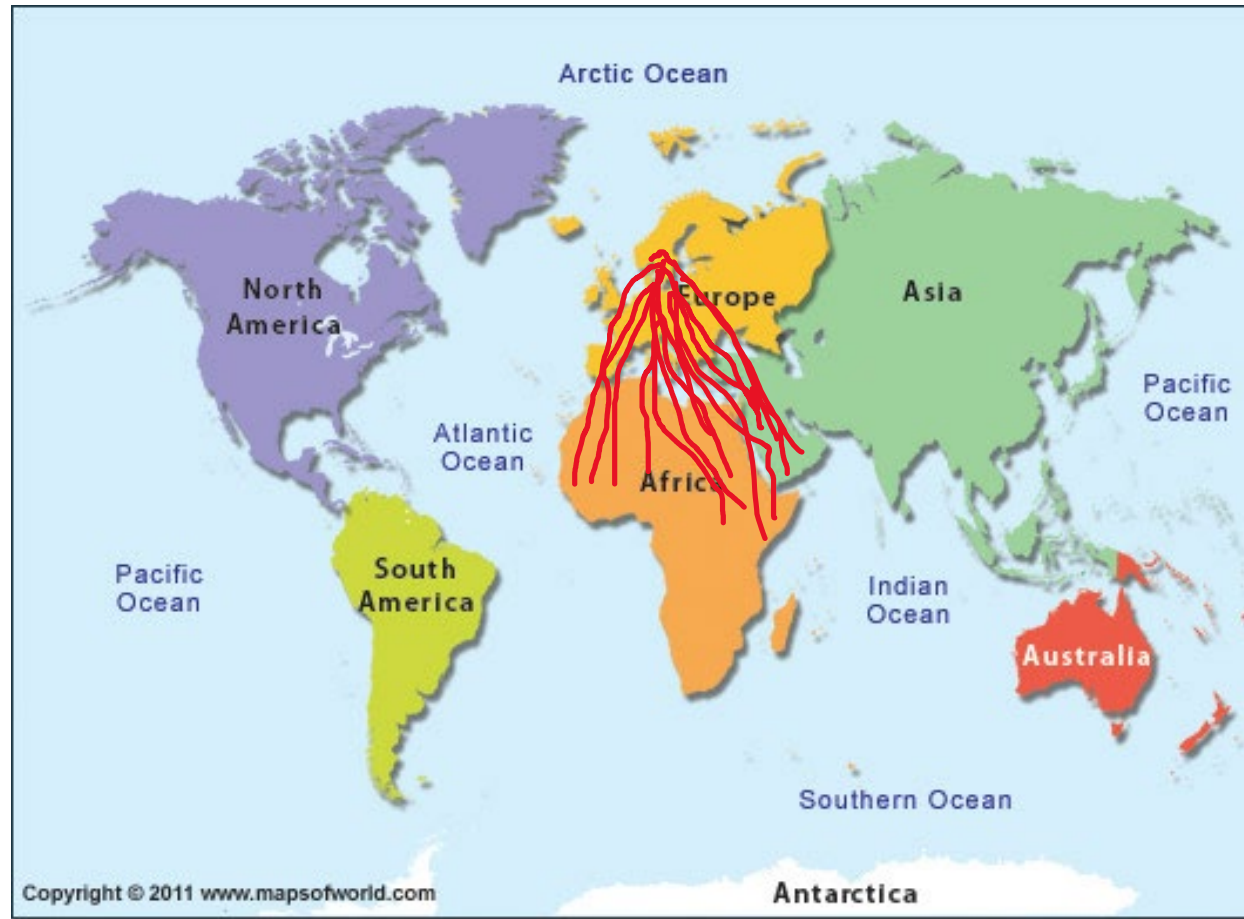

Incidens

Migration

Sverige

- 38 000 kvinnor
- 7000 under 18 år

ICD-10

Z91.7

O34.7A (gravid)

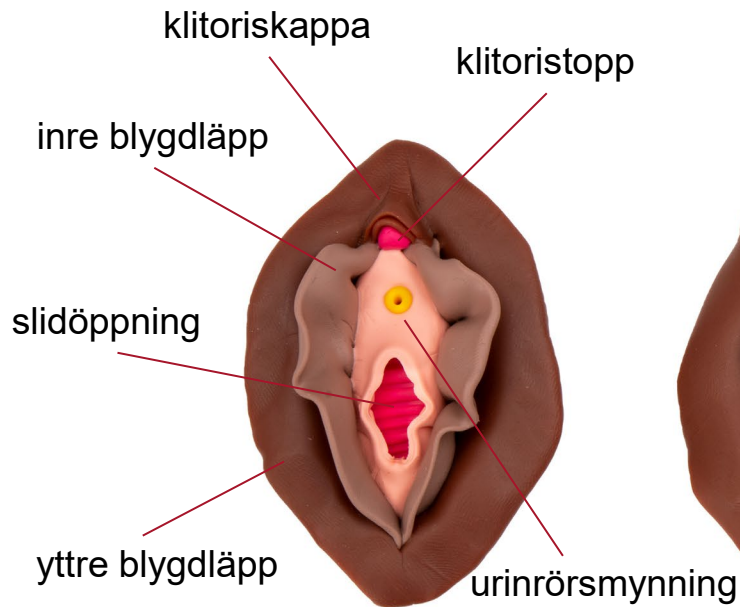
*Socialstyrelsen (2015) Flickor och kvinnor i Sverige som kan ha varit utsatta för könsstympning – en uppskattning av antalet; www.socialstyrelsen.se/publikationer2015/2015-1-32

Country	Prevalence	Country	Prevalence	Country	Prevalence
Somalia	98%	Ethiopia	74%	Yemen	23%
Guinea	97%	Mauritania	69%	Tanzania	15%
Djibouti	93%	Liberia	50%	Benin	13%
Egypt	87%	Guinea-Bissau	50%	Iraq	8%
Eritrea	83%	Chad	44%	Ghana	4%
Mali	89%	Ivory Coast	36%	Togo	4%
Sierra Leone	90%	Kenya	27%	Niger	2%
Sudan*	87%	Nigeria	27%	Cameroon	1%
Burkina Faso	76%	Senegal	26%	Uganda	1%
Gambia	75%	Central African Republic	24%		

*Data from the Republic of the Sudan only. Data not collected from South Sudan.

Source: Unicef 2016

WHO klassifikationer

Normal anatomi vulva

Typ 1

Typ 2

Typ 3

Typ 4: andra skadliga ingrepp utan medicinsk grund, t ex prickning, snittning, skrapning

Hur går det till?

- Enkla instrument
- Enskilt eller i grupp

- Avsaknad av:
 - Medicinsk utbildning
 - Bedövning
 - Sterila instrument

Medikalisering ökar dock

Varför kvinnlig könsstympning?

- Ca 3000 år gammal tradition
- Tron att det är religiöst påbjudet
- Kulturellt
- Renhet
- Kvinnlighet
- Estetik
- Kontrollera kvinnans sexualitet
- **Social norm, för att få social acceptans**

Akuta komplikationer

- Smärta
- Blödning
- Chock
- Infektion

- Dödsfall

Långsiktiga komplikationer

- **Blödningsbesvär**

mensvärk, långdragna menstruationer

- **Urinvägsbesvär**

UVI, tömningssvårigheter, "inkontinens", delad stråle

- **Vaginala besvär**

bakteriell vaginos, svampinfektioner

- **Smärtsamma samlag/omöjligt ha samlag**

vulvodyni, vaginism

- **Komplikationer vid läkning**

ofullständig läkning, ärrvävnad, abscessbildning, cystbildning, keloid

- **Psykiska effekter**

PTSD, ångest, depression, psykosexuella besvär

- **Förlossningskomplikationer**

postpartumblödning, instrumentell förlossning, sfinkterruptur

Hälso- och sjukvårdslagen (1982:763)

Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen

Våga fråga! Fråga alla!

- Det är lättare än du tror!
 - Diskriminerande?
 - När ska jag fråga?
 - Vem ska jag fråga?
 - Vad ska jag fråga?
 - Hur ska jag fråga?
-
- Respektfullt och fördomsfritt bemötande
 - Vi är mer lika än olika

Önskvärt i framtiden?

- Ökad kunskap om kvinnlig könsstympning
- Fler specialistmottagningar i landet
- Gemensamma riktlinjer
- Forskning!

SÖS
SÖDERSJUKHUSET

VO/Administrativ avdelning		Enhet
Kvinnosjukvård/ förlossning		Gynekologi
Dokumentnamn		
Könsstympning		
Upprättad	Framtagen av	
2020-01-14	Bita Eshraghi, Biträdande Överläkare Cecilia Berger, Biträdande Överläkare Josefina Liesaho, Specialistläkare Emma Hertting, Överläkare	
Reviderad	Fastställd av	
	Corinne Pedroletti	
Bakgrund		
Könsstympning innefattar alla procedurer där delar av flickans yttre könsorgan –vulva, skärs bort eller att skada åsamkas området utan medicinsk grund.		
WHO uppskattar att ca 200 miljoner flickor och kvinnor i världen är könsstypade och att fler än 3 miljoner flickor utsätts årligen. Sedvänjan praktiseras i ett trettio-tal länder i Afrika, Mellanöstern och Asien. Förekomsten och typen av könsstympning kan dock skilja sig mellan länder och olika regioner inom länderna. Denna mångtusénåriga tradition har inga positiva hälsoeffekter men däremot finns flera negativa konsekvenser av ingreppet, både fysiska och psykiska. Könsstympning kan också innebära ökade risker vid graviditet och förlossning.		

Amelmottagningens informationsmaterial:

- Patientfolder om Amelmottagningen svenska, engelska, somaliska, arabiska, tigrinja och amhariska
- Patientfolder om Öppningsoperation svenska, engelska, somaliska, arabiska, tigrinja och amhariska
- Mall för beskrivning/bedömning av vulva
- Samtalsstöd utformat för skolsjuksköterskor, barnmorskor och socialtjänst

sodersjukhuset.se/amelmottagningen

TACK

Hemsida: www.sodersjukhuset.se/amelmottagningen

Mail: amelmottagningen.sodersjukhuset@sll.se

Instagram: [amelmottagningensos](https://www.instagram.com/amelmottagningensos)

Könsstympling av flickor och kvinnor

Bemöta, samtala och hänvisa rätt

Anissa Mohammed Hassan
Barn- och kvinnorättskämpe
Särskilt sakkunnig i könsstympling
anissa.mohamed5@gmail.com

Adekvat bemötande och samtal i förskola och skola

- Skapa förtroende och hjälp flickor/kvinnor att berätta om sina erfarenheter
- Döm inte, det är inget förhör
- Använd enkelt språk
- Enkla frågor kan ge många oväntade svar:
- *Har du någonsin ont någonstans?*
- *Har du ont i magen, eller i huvudet ibland?*
- *Har du, dina systrar eller kusiner varit sjuka nyligen?*
- *Har du eller någon av dem varit sängliggande?*
- *Vad tycker du om skoltoaletten?*
- *Pratar ni hemma om könsstympning?*

"Jag har jätteont i njurarna, ibland ena och ibland båda."

"Jag har klumpar i magen och även i bröstet och jag undrar vad det kan bero på?"

"Jag har jätteont i magen och det kan ta flera dagar, ibland veckor tills smärtan blir mindre."

"Om jag öppnar mig, hur kan jag bevisa att jag är oskuld till min blivande man?"

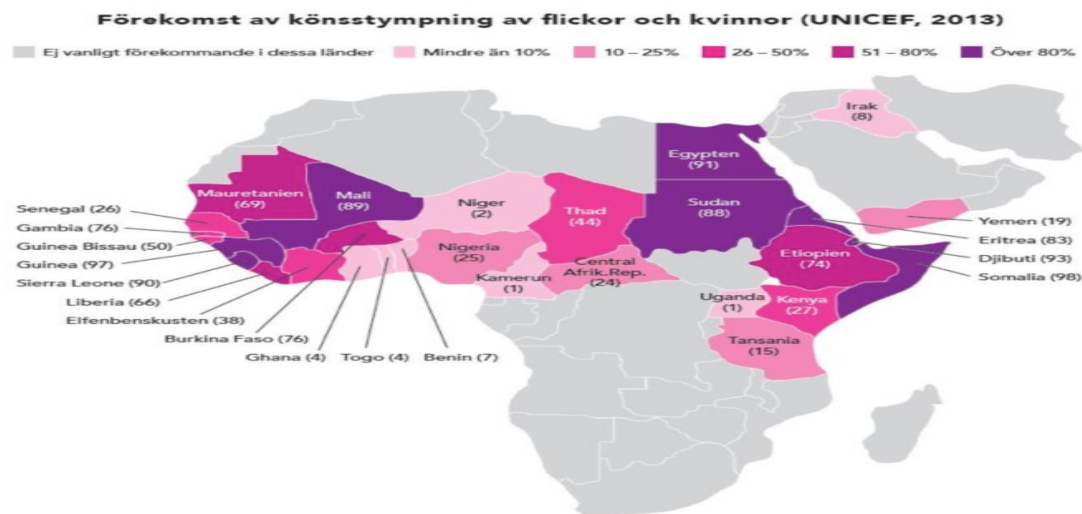
"Kan någon höra när jag kissar och förstå att jag har öppnat mig?"

"Kan någon höra när jag kissar och förstå att jag har öppnat mig?"

"Om jag väljer att öppna mig, hur mycket öppnas den då?"
"Hur kommer jag se ut efteråt?"

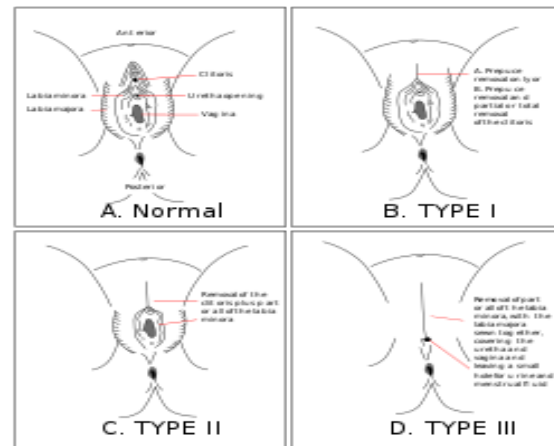
Adekvat bemötande och samtal med föräldrar

- Skapa förtroende mellan vuxna, döm inte
- Använd en professionell kvinnlig tolk som inte är släkt
- Berätta om kvinnors situation i världen och även historiskt i Sverige
- Visa UNICEF:s karta över könsstympling i världen

... forts samtal med föräldrar

- Fråga mamman: Har du eller någon i din släkt varit med om detta?
Har du ont?
- Visa bilder på olika typer av könsstympning och berätta vilka följer det får senare i livet

- Berätta att det finns hjälp att få både fysiskt och psykiskt
- Fråga vidare om föräldrarnas inställning till könsstympning
- Berätta vilka lagar som finns i Sverige

Hänvisa flickan till rätt vård

- Om flickan visar symptom på könsstympning, berätta att det finns kostnadsfri hjälp att få, både fysisk och psykisk
- Skapa en samverkansgrupp mellan skolan och sjukvården
- Ge vidare stöd, hjälp och följ upp vad som händer med flickan
- Se till att hon har fortsatt kontakt med kurator eller psykolog

https://www.regeringen.se/4a34bd/contentassets/3257c5e17acb44258a8a1caf5b343414/handlingsplan-mot-konsstympning-av-flickor-och-kvinnor_webb.pdf

Tack för att ni lyssnat!

Anissa Mohammed Hassan
Barn- och kvinnorättskämpe
Särskilt sakkunnig i könsstämpning
anissa.mohamed5@gmail.com

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

Rätt att veta - Könsstympning av flickor och kvinnor

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

- Stödtelefon för yrkesverksamma
- Webbaserat stöd för yrkesverksamma
- Annat stöd till yrkesverksamma
- Stöd till nationella myndigheter
- Stöd till länsstyrelser, regioner och kommuner
- Rådgivning till civilsamhället

HEDERS FÖRTRYCK .SE

Sök Ring stödtelefonen för yrkesverksamma: 010-223 57 60

Kampanjen

För yrkesverksamma För dig som är utsatt Hedersrelaterat våld och förtryck Publikationer Aktuellt Om oss Kontakt

Ring vår stödtelefon för yrkesverksamma: 010-223 57 60

För yrkesverksamma

- Förskola och skola
- Socialtjänst
- Hälso- och sjukvård
- Polis och åklagare
- Ideella organisationer

För dig som är utsatt

Känns det som att du har mindre frihet än andra? Känner du dig pressad att göra saker du inte vill? Känner du en oro för att åka utomlands? Är du hotad eller utsatt för våld och kränkningar?

Här hittar du information om var du kan

Hedersrelaterat våld och förtryck

- Vad är hedersrelaterat våld och förtryck?
- Lagstiftning och mänskliga rättigheter
- Ärenden i Sverige

Lämna sidan

Läs mer på www.hedersfortryck.se

Stödtelefon för yrkesverksamma

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck driver en stödtelefon för rådgivning till yrkesverksamma i ärenden som rör barn och vuxna som är utsatta, eller riskerar att utsättas för, hedersrelaterat våld och förtryck, barnäktenskap, tvångsäktenskap och könsstympning samt hänvisning till stödinsatser över hela landet.

- Koppla till befintlig lagstiftning, ge praktiskt stöd samt agera bollplank.
- Ger underlag för analys och utveckling av stöd till yrkesverksamma och olika aktörer på kommunal, regional och nationell nivå.

Länsstyrelsen Östergötlands
nationella Kompetensteam

010-223 57 60

Telefonen är bemannad måndag till fredag 09:00 – 16:00

www.hedersfortryck.se

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Nationellt centrum mot hedersrelaterat våld och förtryck

- Centret ska samverka med berörda myndigheter och kommuner **utan att ta över det ansvar som ligger på andra aktörer.**
- Fortsatt stödja kommuner och regioner att bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck genom att utveckla ett **strategiskt, förebyggande och kunskapsbaserat** arbete.

Nya uppgifter är bl.a.:

- Råd och vägledning till utsatta barn, unga och vuxna.
- Stödja kommuners, regioners och statliga myndigheters samordning av insatser till utsatta.
- Stödja kommuner och regioner i deras arbete med att kartlägga förekomst av HRV, planera verksamhet samt införa, följa upp och utvärdera kvalitetssäkrade arbetssätt.
- Regelbundet undersöka omfattningen av HRV samt utvecklingen av samhällets insatser.
- Samla och sprida kunskap om förebyggande arbete och långsiktigt stöd baserat på forskning och beprövad erfarenhet.

VÅGA SE

En vägledning för stöd, vård och skydd av flickor
och kvinnor som är eller riskerar att bli könsstympade

Våga se

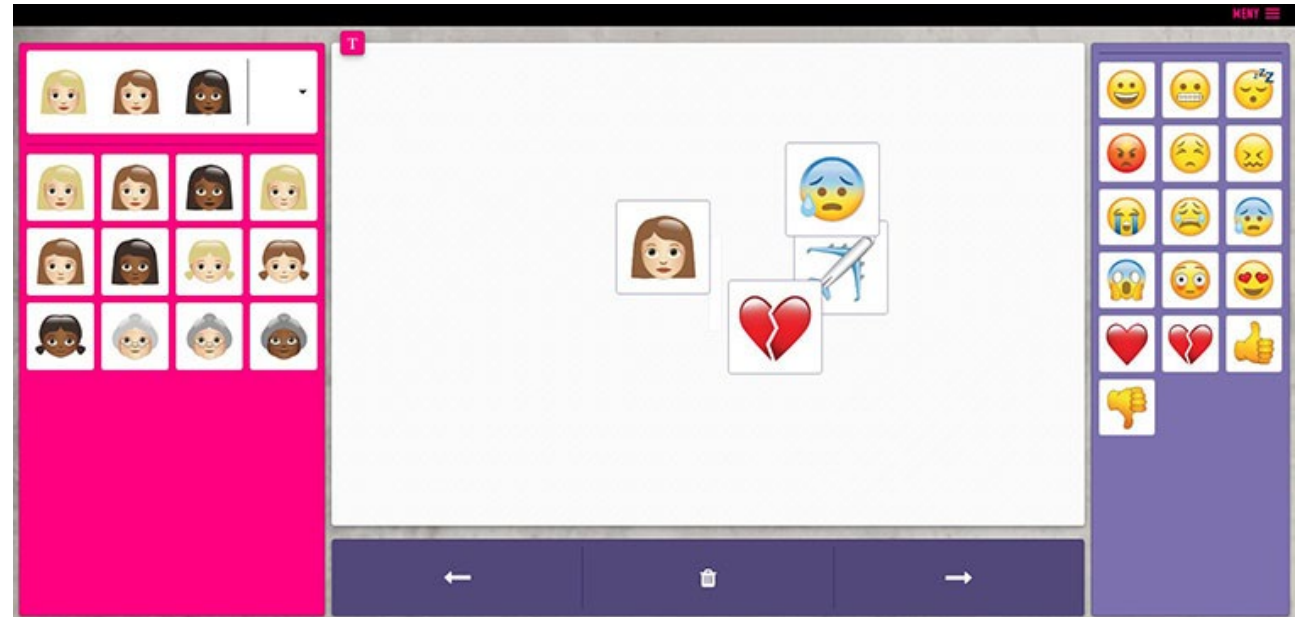
En vägledning för stöd, vård och skydd av flickor och kvinnor som är eller riskerar att bli könsstympade

- Vägledning vänder sig till alla som arbetar med barn och unga. Inom förskola, skola, hälso- och sjukvård, socialtjänst, polis och den idéburna sektorn kan man möta flickor och kvinnor som blivit utsatta för könsstymning, eller som riskerar att bli könsstympande.
- Ex. på teman i vägledningen:
 - Att uppmärksamma de som är eller riskerar att bli könsstympade
 - Tecken som kan tyda på att könsstymning redan har skett
 - Att prata med utsatta flickor och kvinnor – Hur bryter vi tystnaden?
 - Myndigheters och yrkesverksammas ansvar

Kommunikationsverktyget *Våga förstå*

Ett stöd för personer med kommunikationssvårigheter att bättre kunna uttrycka känslor och berätta om sin utsatthet.

- Verktöget består av ”scenariobilder” som beskriver både personer, föremål och händelser samt emojis som illustrerar känslor.
- Anpassat för att kunna berätta om t.ex. utsatthet för könsstämpning, tvångsäktenskap och annan form av HRV.

[Kommunikationsverktyget](https://hedersfortryck.se)
 [\(hedersfortryck.se\)](https://hedersfortryck.se)

Vid frågor är ni välkomna att ta kontakt

Issis Melin

Sakkunnig

issis.melin@lansstyrelsen.se

Tfn: 010-223 57 82

För mer information, besök vår webbplats:

www.hedersfortryck.se

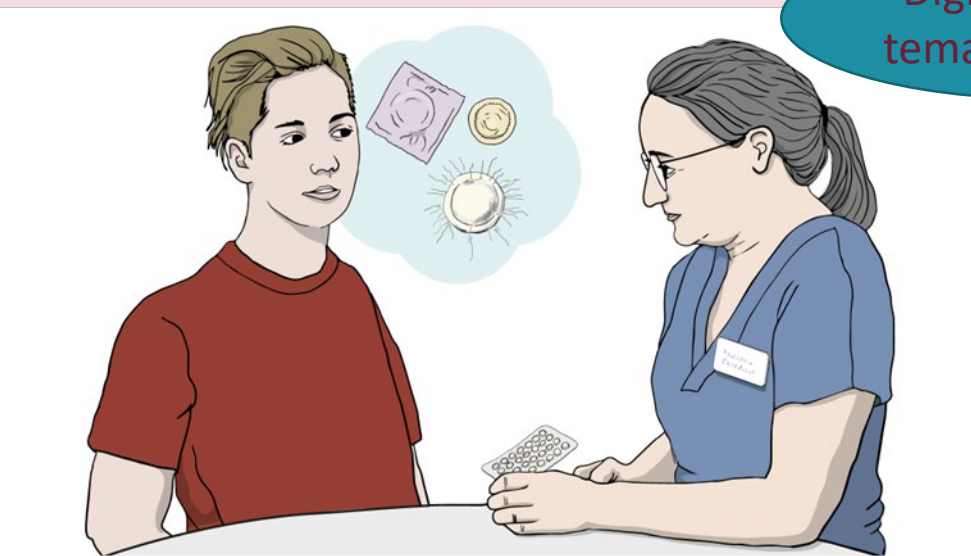

Rätt att veta! Grundutbildning

Rätt att veta! – Trauma

Digitala/fysiska
temaseminarium

Rätt att veta! – SRHR

Rätt att veta! – Hedersrelaterat våld och förtryck

*Rätt att veta! ger dig en grund
att stå på för att kunna skapa
trygga och inkluderande samtal
med unga kring ämnen som ibland
kan kännas svåra att närma sig.*

*Min kille måste
ha koll på var
jag är hela tiden.*

Datum: 28e oktober,
Anmäl dig på
[Mucf.se/kalender](https://mucf.se/kalender)

Välkommen till ett seminarium om

Våld i ungas partnerrelationer

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Genom **kunskap** och **stöd** gör vi
nytta för **Sveriges unga** och för
det **svenska civilsamhället**

[Ta del av information, kunskap och stöd efter seminariet på mucf.se/kalender/arkiv](https://mucf.se/kalender/arkiv)

[Ta del av utbildningspaketet Rätt att veta! på mucf.se/rattattveta](https://mucf.se/rattattveta)

Kontakt: rav@mucf.se